

باید موفقیت های پیشین حوزه های علمیه را احیا نمود

خانم زهرا فیروزآبادی

یکی از اوصاف اصلی آدمی، اندیشه ورزی است. تولید فکر و اندیشه ورزی، جز در سایه پژوهش و بهره گیری از یافته های پژوهشی مقدور نمی باشد. امروزه آنچه پیشرفت علمی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی یک جامعه را در پی می آورد، پژوهش، تولید علم و مدیریت دانش است و از آنجا که حوزه های علمیه از دیرباز به عنوان مرکز علمی و پژوهشی شناخته می شدند که حتی غرب با بهره گیری از اندوخته علمی حوزه های شیعی، به پیشرفت های بزرگی دست یافت، بررسی علل موفقیت های گذشته حوزه های علمیه و علل رکود نسبی آنها ضروری است.

حقیقت این است که حوزه علمیه، به عنوان یک مرکز فرهنگی زنده در دنیا، از جایگاهی بی بدیل برخوردار گشته است؛ این مرکز، اکنون دچار مشکلاتی است که رشد علم و پژوهش، در گرو رفع این نواقص است. نیاز به رشد علم و پژوهش، به ویژه در حوزه های دینی بر کسی پوشیده نیست.

عوامل درونی و بیرونی بسیاری، مانع از شرکت طلاب در فعالیتهای پژوهشی و تحقیقی می شود. با شناخت این عوامل می توان در رفع آنها تلاش کرد:

عوامل درونی (عوامل مربوط به طلاب):

1. تقلید گرایی و عدم شهامت در تحقیق برای تغییر روش های رایج؛

2. سطحی نگری؛

3. اشتغالات غیرطلبگی و غیر علمی؛

4. عدم برنامه ریزی صحیح؛

5. عدم آشنایی با شیوه های تحقیق؛

6. ضعف روحیه پرسشگری؛

7. عدم آشنایی با منابع تحقیق و مهارت منبع یابی؛

8. حجم زیاد واحدهای آموزشی؛

9. عدم انگیزه، تنبلی و بی حوصلگی و توجیهات دیگر؛

10. عدم آگاهی به اهمیت تحقیق، فعالیت یک جانبه داشتن، در جهت آموزش و نمره گرایی.

این عوامل، موجب شده است که بارها و بارها، مقام معظم رهبری (مدظله العالی) از خطر ضعف بنیه علمی حوزه ها سخن می گویند و از آن به عنوان آفت یاد کنند.

عوامل بیرونی (عوامل مربوط به ساختار و مسئولین):

1. عدم ایجاد انگیزه برای تحقیق در بین طلاب؛

2. تشویق و پشتیبانی از آثار برتر و برگزیده؛

3. آموزش روش‌های جدید پژوهش؛

4. تلاش برای کاربردی نمودن پژوهش‌ها؛

5. برنامه‌ریزی‌های جامع و طولانی مدت در امر پژوهش؛

6. تجدید نظر در روش‌ها و گزینش بهترین روش؛

7. نیازسنجی‌های علمی و پژوهشی.

به نظر می‌رسد با رعایت این عوامل از سوی طلاب و مسئولین، بتوان پژوهش را در حوزه‌های علمی و در بین طلاب نهادینه کرد.